

พฤตติกรรมผู้นำ

โดย

นางสาววิลาวรรณ เครือเกาะ รหัส 029

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ

- ความหมาย
- ความสำคัญของผู้นำ
- แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ
- พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของพฤติกรรม

ธัญญา ธีระกนิษฐ์ (2555) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง อาการที่แสดงออกของมนุษย์ ปฏิบัติการ โต้ตอบต่อสิ่งเร้าที่อยู่รอบตัว โดยจากการสังเกตหรือการใช้เครื่องมือช่วยวัดพฤติกรรมซึ่งส่งผลต่อกระบวนการ ทางร่างกาย

ภาณุวัฒน์ ศิวะสกุลราช (2555) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง ทุกๆ สิ่งที่คุณคนทำ ซึ่งสามารถสังเกตได้โดยตรงหรืออยู่ในกระบวนการทางจิตใจ ซึ่งได้แก่ ความคิด ความรู้สึก และแรงขับซึ่งเป็นประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ไม่สามารถจะสังเกตได้โดยตรง

ทัศนาวลัย ตันติเอกรัตน์ (2558) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของบุคคลที่แสดงออกมา เมื่อมีสิ่งเร้า โดยสิ่งเร้าที่มากกระทบนั้นอาจมาจากสิ่งเร้าภายในและภายนอก ที่แสดงออกมาในลักษณะต่างๆ ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจกระทำ เช่น การพูด การเขียน การอธิบาย การยืน การแสดงออกทางสีหน้า จังหวะการพูด เป็นต้น ซึ่งเป็นประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ไม่สามารถจะสังเกตได้โดยตรง

วรัญญา พุทธคารี (2562) พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกที่เกิดร่วมกันกับสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะ เป็นภายในหรือภายนอก โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ

ความหมายของผู้นำ

สมคิด บางโม (2552) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง สมาชิกของกลุ่ม ที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อคนอื่น ๆ ในกลุ่มเป็นผู้ที่แผ่อิทธิพลไปยังคนอื่นมากกว่าการที่คนอื่นจะแผ่อิทธิพล มายังตนและสมาชิกคนอื่น ๆ ยอมรับโดยสมัครใจว่าบุคคลนี้เป็นผู้นำของกลุ่มละกลุ่ม บรรลุเป้าหมายได้

สุพานี สฤกษ์วานิช(2552) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำเป็นผู้ที่มีความสามารถเหนือกลุ่มหรือผู้ที่มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ คือ มีลักษณะเด่น มีวิสัยทัศน์มีค่านิยมที่เหมาะสมและ 13 มีอิทธิพลเหนือคนอื่นตลอดจนมีความสามารถในการตัดสินใจที่เป็นการตัดสินใจที่ยากและซับซ้อนได้ อย่างเหมาะสมอีกนัยหนึ่งกล่าวว่า ผู้นำเป็นผู้ที่ริเริ่ม และผลักดันในกิจกรรมทุกอย่าง ให้เกิดขึ้นอย่างประสบความสำเร็จ

ความหมายของผู้นำ

ศุภวัชน บัวตึบ (2553) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำ หมายถึงบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ

รศ.ดร.ชูศักดิ์ เอกเพชร (2561) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ 2 ความหมาย คือ

1. ผู้นำ (Leaders) หมายถึง ผู้ที่สามารถมีอิทธิพลเหนือคนอื่น ได้รับความเคารพนับถือ ความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา
2. ผู้นำ (Leaders) หมายถึง บุคคลที่เป็นหัวหน้าหน่วยงาน ที่มีบุคคลยอมรับนับถือและเชื่อฟัง ปฏิบัติตามทีผู้นำต้องการ

ความหมายของพฤติกรรมผู้นำ

ฮอย และ มิสเกล (Hoy and Miskel) (1982) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีความสำคัญ และส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในงานของผู้บริหารคือ พฤติกรรมการตัดสินใจ การติดต่อสื่อสารภาวะผู้นำ และ ความพึงพอใจ

สัมมา รัตนิตย์ (2555) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมผู้นำ หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำเฉพาะอย่าง ของผู้นำที่ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานในการบังคับบัญชา การประสานงาน การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือดูแลสวัสดิภาพ ความเป็นอยู่และความรู้สึกของบุคคลในองค์การในขณะที่มีการปฏิบัติงานร่วมกัน

อมรา เมฆฉาย (2558) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้นำ หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารที่แสดงออก สามารถในการนำกลุ่ม เพื่อดำเนินการต่างๆ ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดให้บรรลุเป้าหมายตลอดจนการแสดงถึง การคำนึงถึงสวัสดิภาพและความรู้สึกของกลุ่ม

วรัญญา พุทธคารี (2562) พฤติกรรมผู้นำ หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำของผู้นำที่ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน ในการบังคับบัญชา ประสานงาน ดูแลช่วยเหลือบุคคลในองค์การที่ปฏิบัติงานร่วมกัน

ความสำคัญของผู้นำ

พฤติกรรมผู้นำมีความสำคัญในการที่จะนำองค์การไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ พฤติกรรมผู้นำทำให้เกิดความพึงพอใจและความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การ มีอิทธิพลในการกำกับดูแลการทำงาน ผู้นำจึงต้องมีความสามารถในการใช้อำนาจให้เกิดประสิทธิผล มีความสามารถในการชักจูงใจบุคคล และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำในองค์การจึงต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการและการวางแผนที่ดี

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ

นักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำไว้หลากหลาย ดังนี้

1. ฟีดเลอร์ (Fiedler, 1967) แนวคิดทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ (Contingency Theories)
2. เฮอร์เซและบลันชาร์ด (Hersey and Blanchard, 1982) พฤติกรรมผู้นำแบบสถานการณ์ (Situation Approach)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ

3. **เบลคและมูตัน (Blake and Mouton, 1964)** แนวคิดพฤติกรรมศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมความเป็นผู้นำด้านคน (Concern for People) หมายถึง การที่ผู้นำเอาใจใส่ต่อทุกข์สุขของผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเอาใจใส่ต่อเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว โดยให้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงาน สามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2) พฤติกรรมผู้นำด้านผลผลิต (Concern for Product) หมายถึง การที่ผู้นำให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่องานมากกว่าคน โดยในการปฏิบัติงานมักจะ ไม่ชอบให้มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานตามที่ที่มอบหมายโดยยึดผลของงานเป็นสำคัญ

ซึ่งมีตารางการแบ่ง เรียกว่า ตาข่ายการจัดการ สามารถอธิบายพฤติกรรมผู้นำได้ โดยจะพบว่ามีการจัดการ อยู่ 5 แบบ โดย 4 แบบจะเน้นในการสนใจด้านใดด้านหนึ่งหรือสองด้านสูง ส่วนแบบที่ 5 จะสนใจ ทั้งสองด้านเท่ากัน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ

4. ลิเคอร์ท (Likert's, 1967) แบ่งพฤติกรรมผู้นำ เป็น 4 แบบ คือ
- 1) พฤติกรรมผู้นำเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ (Exploitative Autocratic)
 - 2) พฤติกรรมผู้นำแบบเผด็จการอย่างมีเมตตา (Benevolent Autocratic)
 - 3) พฤติกรรมผู้นำแบบปรึกษาหารือ (Consultative)
 - 4) พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ

5. ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001) ได้พัฒนาทฤษฎีผู้นำที่เรียกว่า ทฤษฎีเส้นทางสู่เป้าหมาย (Path Goal Theory) ได้มีการอธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรที่เป็นสถานการณ์และผลลัพธ์ของพฤติกรรมผู้นำไว้ 5 ประการ

6. ฮาลบิน(Halbin) พฤติกรรมผู้นำตามทฤษฎีเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ได้ศึกษาด้านพฤติกรรม ผู้นำใน 2 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตหรือพฤติกรรมที่เน้นงาน และศึกษาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง กับตัวบุคคลที่ เรียกว่า พฤติกรรมที่เน้นความสัมพันธ์ 2 ลักษณะ คือ

1. มิติกิจสัมพันธ์
2. มิติมิตรสัมพันธ์

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ

7. ยุกต์ (Yukl) ได้ขยายแนวคิดต่อจากแนวคิดของเบลคและมูลตัน โดยพิจารณาผลสืบเนื่องจากพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างออกไป ยุกต์ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ว่า พฤติกรรมผู้นำจะต้องมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์เพราะสถานการณ์จะมีผลกระทบต่อความสำเร็จของพฤติกรรมผู้นำ ทั้งนี้ ยุกต์ได้พัฒนากรอบพฤติกรรมผู้นำที่สามารถกำหนดได้ 3 ประเภท พฤติกรรมผู้นำตามแนวคิดของยุกต์

1. พฤติกรรมผู้นำที่เน้นงาน (Task Oriented Behaviors)
2. พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ (Relation Oriented Behaviors)
3. พฤติกรรมผู้นำที่เน้นความเปลี่ยนแปลง (Change Oriented Behaviors)

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ในการบริหารงานนั้น ผู้นำหรือผู้บังคับบัญชามีความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้ทุกคนในหน่วยงาน มีพฤติกรรมร่วมกันหรือมีพฤติกรรมกลุ่ม แต่การที่แต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมร่วมกันได้นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาที่จะพยายามเปลี่ยนแปลงเป็นผู้นำที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การมีพฤติกรรมกลุ่ม โดยผู้นำจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมส่วนบุคคลให้ไปในแนวทางเดียวกันแล้วในที่สุดก็จะเกิดพฤติกรรมด้วย และเมื่อมีพฤติกรรมเป็นเช่นไรพฤติกรรมขององค์กรหรือพฤติกรรมของหน่วยงานก็จะเป็นเช่นนั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัญจน์ณัฐ คงวิโรจน์ (2558) เรื่อง แบบของผู้นำ พฤติกรรมของผู้นำ แรงจูงใจของพนักงานปฏิบัติการที่มีประสิทธิผลในการทำงานของธนาคารแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

พบว่า ผู้บริหารให้บุคลากรทดลองใช้วิธีการใหม่ๆในการปฏิบัติงาน เพื่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานให้ใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และผู้บริหารเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุนันทา ศรีบุญนำ (2559) เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนทุกคนมีพฤติกรรมผู้นำมาก เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนได้มีการแสดงความเชื่อมั่นในตนเองในการทำงาน ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยและนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉัตรณรงค์ สุธรรมดี และเสกสรรค์ สนวา (2560) เรื่อง พฤติกรรมผู้นำกับการสร้างความเปลี่ยนแปลงในองค์กร พบว่า มีปัจจัย 3 ประการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับพนักงาน ปัจจัยแรก มีสาเหตุมาจากความสามารถของผู้นำในการจัดตารางวัลและการให้บทลงโทษซึ่งเป็นพฤติกรรมผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ปัจจัยที่สอง เป็นความสามารถของผู้นำในการกระตุ้นจิตใจสมาชิกในองค์การและผลักดันให้สมาชิกในองค์การทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ เป็นพฤติกรรมผู้นำแบบสร้างความเปลี่ยนแปลงและ ปัจจัยที่สาม พฤติกรรมของผู้นำที่บริหารงานแบบปล่อยตามสบาย มักจะขาดงานเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณญา พุทธคารวี (2562) เรื่อง พฤติกรรมผู้นำในศตวรรษ ปีที่ 21 สู่การพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืน พบว่า พฤติกรรมผู้นำ มีความสำคัญในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงาน เนื่องจากเป็นการแสดงศักยภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา แก่ผู้ร่วมงานในการกำหนดทิศทางการดำเนินกิจกรรมทั้งหลายในองค์การ ตลอดจนวางแผนและกำหนดเป้าหมายขององค์การ ชี้แนะ สั่งการ ควบคุมการดำเนินงาน สามารถสรุปพฤติกรรมผู้นำได้ 3 ลักษณะ คือ 1. พฤติกรรมมุ่งงาน 2. พฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์ 3. พฤติกรรมมุ่งการเปลี่ยนแปลง

กรณีศึกษา (Case Study)

โรงเรียนบ้านคูเป็นโรงเรียนที่สอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 122 คน มีครู 9 คน ครูพิเศษ 1 คน ครูพี่เลี้ยง 1 คน ได้รับรางวัลเศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศ ปี 59 ส่วน

แท็งก์น้ำที่นำมาตัดแปลงนั้นชำรุด จึงคิดทำประโยชน์ และผู้บริหารคนเก่าได้เสนอให้ทุบทิ้งแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ ต่อมาเมื่อ ก.ย. 58 โรงเรียนเป็นเจ้าภาพจัดประชุมกลุ่มโรงเรียนขาดห้องน้ำพอ. และครู จึงคิดรีไซเคิลแท็งก์น้ำ เป็นห้องส้วม เพราะห้องส้วมในโรงเรียนมีไม่เพียงพอ จึงไปขอบริจาคกระเบื้อง เครื่องสุขภัณฑ์ จากผู้มีจิตศรัทธาและชาวบ้าน และจ้างช่างซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนมาตัดแปลง ใช้เวลาก่อสร้าง 1 เดือน งบประมาณห้องละ 5,000 บาท ส่วนแท็งก์น้ำห้องส้วมครู นางจิรัญญ์นันท์ สิงห์ยัง ครูชั้น ป.2 บริจาคเงินรีไซเคิลติดกระเบื้องสวยงาม และปรับปรุงห้องน้ำนักเรียนใหม่ทั้งหมด 4 ห้อง จากส้วมซึมเป็นชักโครก โดยใช้งบประมาณ 200,000 บาท เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ญาติพี่น้องที่ล่วงลับ

กรณีศึกษา (Case Study)

ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนได้รับงบประมาณในการก่อสร้างน้อย หากจะก่อสร้างหรือปรับปรุง พัฒนาก็มักจะขอบริจาคจากผู้ปกครอง ชาวบ้าน และผู้มีจิตศรัทธา และนำสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่ไม่ใช้แล้วมารีไซเคิลใหม่ โดยมีช่างเป็นผู้ปกครองนักเรียนมาก่อสร้างให้ และคิดค่าแรงราคาถูก ทั้งนี้ ยังได้เน้นความสะอาดเป็นพิเศษ โดยอาคารเรียนและห้องเรียนต้องสะอาด สวยงาม และเป็นระเบียบ "ผมจะทำทุกวิถีทางที่จะดึงดูดให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียน ให้อยากมาเรียนที่โรงเรียน ประจำหมู่บ้าน โดยไม่ต้องส่งบุตรหลานไปเรียนในตัวเมืองอุดรธานี นอกจากภูมิทัศน์ร่มรื่น อาคารสะอาด ห้องเรียนสวยงาม มีห้องน้ำเพียงพอ ก็ยังคิดเครื่องแบบนักเรียนใหม่ คล้ายชุดนักเรียนในโรงเรียนต่างประเทศ เพื่อจูงใจผู้ปกครอง" นายเสรีชัย อุปพงษ์ ผอ.โรงเรียนบ้านคู กล่าว.

จากกรณีศึกษานี้ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

จบแล้ว

สวัสดี

ค่ะ

